

เพลงขับสายเป่งของลาวโซ่งบ้านดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
(KHUBSAIPENG SONG OF LAO SONG AT DONMANOW VILLAGE, SONGPEENONG
DISTRICT, SUPHANBURI PROVINCE)

อัครเดช จารุโสภณ 4637798 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พรทิพย์ อุสุภรัตน์ ศศ.บ.,ศศ.ม., อนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ.,กศ.ม.,
ลักขณา คาวรัตน์หงษ์ อ.บ., ศศ.ม., Doctorat de l'EHESS, เรณู เหมือนจันทร์ไชย ศศ.บ., ศศ.ม.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพลงขับสายเป่งของลาวโซ่งบ้านดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึกกับผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ ผู้นำชุมชน แม่ขับ และชาวบ้านตลอดจนหน่วยงานราชการท้องถิ่น ในช่วงเวลาเดือนกุมภาพันธ์ 2549 จนถึงเดือนกรกฎาคม 2551

ผลการศึกษาพบว่า เพลงขับของลาวโซ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เพลงขับพิธีเสน เป็นเพลงขับสำหรับพิธีกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารระหว่างคนกับผี พร้อมกับอุทิศส่งข้าวของเครื่องใช้ไปให้แก่ผีบรรพบุรุษด้วย อีกลักษณะหนึ่งคือเพลงขับสายเป่ง ซึ่งมีรูปแบบของการขับเพลงที่ผู้ขับสามารถประดิษฐ์เนื้อร้องเองได้ เพลงขับสายเป่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ขับสายเป่งขวัญ 2) ขับสายเป่งให้พร 3) ขับสายเป่งเล่าเรื่อง 4) ขับสายเป่งเกี่ยวสาว สำหรับเพลงขับสายเป่งเกี่ยวสาวเป็นเพลงขับที่ยังคงหลงเหลือและมีบทบาทอยู่ในบ้านดอนมะนาว โดยมีนางหวาน ทองเชื้อ แม่ขับที่ได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้านเป็นผู้สืบทอดและอนุรักษ์เพลงขับดังกล่าว ทั้งด้วยการจดจำจากการบอกเล่า และการจดบันทึกคำร้องเป็นภาษาลาวโซ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงขับสายเป่งเกี่ยวสาวที่นางหวานได้ขับเอาไว้จำนวน 3 เพลง นำมาแปลเป็นภาษาไทยเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อร้องเพลงขับเหล่านั้น ซึ่งพบว่า มีเนื้อหาสะท้อนภาพวิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ของลาวโซ่งดังนี้ 1) ภูมิประเทศและการคมนาคม 2) ระบบครอบครัว 3) ที่อยู่อาศัย 4) อาชีพ 5) ภาษา 6) ความเชื่อ 7) ประเพณีและพิธีกรรม 8) ค่านิยมในการเลือกคู่ครอง และ 9) ขนชั้นทางสังคม ในปัจจุบัน เพลงขับสายเป่งของลาวโซ่งตกอยู่ในสถานการณ์ต่างไปจากเพลงพื้นบ้านของไทยทั่วไป กล่าวคือ ได้ห่างหายไปจากวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทยจนเกือบหมด ทุกวันนี้ เพลงขับสายเป่งของลาวโซ่งบ้านดอนมะนาว มีบทบาทหน้าที่เป็นการแสดงเฉพาะในงานประเพณีสงกรานต์ไทยทรงดำ เพื่อสนองวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่เท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอว่า องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่นสมควรให้ความสนับสนุนส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูการเล่นเพลงและจดบันทึกเพลงขับสายเป่งเป็นภาษาลาวโซ่ง พร้อมกับแปลความเป็นภาษาไทย และควรบรรจุเพลงขับสายเป่งให้อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนในรุ่นหลังสามารถร้องเพลงขับสายเป่งได้ โดยอาจจะประยุกต์เนื้อหาให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน อีกทั้งควรจัดให้มีการบันทึกเรื่องราว ตลอดจนวิถีการเรียนรู้และการสืบทอดจากประสบการณ์ในอดีตของพ่อขับแม่ขับหรือผู้สูงอายุ เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์เพลงขับสายเป่งประเภทต่างๆ ของลาวโซ่งเอาไว้

คำสำคัญ : เพลงขับ / ขับสายเป่ง / ลาวโซ่งบ้านดอนมะนาว

**KHUBSAIPENG SONG OF LAO SONG AT DONMANOW VILLAGE,
SONGPEENONG DISTRICT, SUPHANBURI PROVINCE**

ASADEJ JARUSOPON 4637798 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS: PORNTHIP USUPARAT, B.A., M.A., ANAN SOPRUEK, B.ED.,
M.Ed., LUCKANA DAORATANAHONG, B.A., M.A., Doctorat de l'EHESS, RENU
MUANCHANCHOEY, B.A., M.A.

ABSTRACT

The objective of this research was to study Khubsaipeng song of Lao Song at Donmanow Village, Songpeenong District, Suphanburi Province. The research methodology was in a qualitative research. Data were gathered by using in-depth interview with related persons who are leaders of the community, singers, and villagers, including local government agency in the period from February 2006 to July 2008.

The research result found that Plaingkhub Lao Song's can be divided into 2 types. Khubpithisane Song was a Plaingkhub for ritual rites with the purpose for communication between human being and spirits, together with intension of sending utensils to the ancestor spirits. Another type was Khubsaipeng Song which was a form of singing that the singer can compose the music by himself/herself. Khubsaipeng Song can be divided into 4 types: 1) Khubsaipeng Kwan (being lucky), 2) Khubsaipeng Haipom (blessing), 3) Khubsaipeng Laorueng (narrating), and 4) Khubsaipeng Kiewsao (flirting). Khubsaipeng Kiewsao was a song remaining and playing a major role in Donmanow Village, having Mrs.Wan Thongchue, as a singer, accepted by the villagers. She was a successor and conservative person of the mentioned Plaingkhub. She memorized the song from the story and recorded the lyrics in Lao Song's language. In this research, the researcher had selected 3 Khubsaipeng Kiewsao songs, sung by Mrs.Wan, and translated them into Thai language in order to analyze the lyrics of those songs. It found that the content of the songs reflected Lao Song's lifestyle, society, and culture, including 1) geography and transportation, 2) family system, 3) residence, 4) occupation, 5) language, 6) belief, 7) tradition and ritual, 8) values on spouse selection, and 9) social rank.

At present, Khubsaipeng of Lao Song was in the situation different from general Thai folk song. It was almost disappeared from Thai lifestyle in the society. Nowadays, the role and function of Khubsaipeng Song of Lao Song at Donmanow Village was showed only in Songran Festival of Thai Song Dum in order to respond to the objective of conversation of cultural heritage of ethnic group only. Therefore, the researcher had proposed that Sub-District Administration Organization and agencies relating to local culture should support the recovery of playing and recording Khubsaipeng Song into Lao Song's language, together with translating into Thai language. In addition, Khubsaipeng Song should be added into the teaching and learning curriculum of the schools continuously in order to enhance youths of the next generation to enable to sing Khubsaipeng Song. The content of the song can be applied in order to be consistent with the current events of the society. Additionally, the record of story and learning method and succession from the past experience of singers or elderly should be provided in order to recover and conserve several types of Khubsaipeng Song of Lao Song.

KEY WORDS: KHUB SONG/ KHUBSAIPENG/ LAO SONG AT DON MANOW

169 pp.